

Godkänt: 2023-01-13
Giltigt t.o.m: 2026-01-13

Ver.nr: 4.0
Dnr:

Psykiatri - Anvisningar för tandvårdsstöd

Anvisningarna riktar sig främst till läkare och psykiatrisjuksköterskor i Dalarna.

Innehåll

Tre nivåer av tandvårdsstöd finns vid psykisk sjukdom	2
Broschyr för patienter "Om tandvårdsstöd"	2
Nivå 1, STB – Försäkringskassans Särskilda tandvårdsbidrag.....	3
Nivå 2, F-Tandvård	4
Nivå 3, N-Tandvård.....	7
Egen begäran om utredning av ev. möjlighet till tandvårdsstöd.....	8
Vid frågor kontakta oss	8
Bilaga.....	8

Det finns flera former av tandvårdsstöd för personer med sjukdomar och funktionshinder.

Sjukvårdens, och framför allt läkarnas, insats behövs för att tandvårdsstöden ska nå de berättigade, eftersom det ofta krävs ett läkarintyg.

Läkarintyg och blanketter hittar du:

- I Take Care, sök tandvårdsstöd
- På Internet
<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/tandvard/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Tre nivåer av tandvårdsstöd finns vid psykisk sjukdom

Det finns tre nivåer av tandvårdsstöd vid psykisk sjukdom, där nivå 1 är ett mindre stöd för en stor grupp av sjuka och nivå 3 är ett omfattande stöd för de allra svårast sjuka.

Ett läkarintyg krävs och varje nivå har sin egen blankett för läkarintyg.

Man kan **inte** få tandvårdsstöd i flera nivåer samtidigt, för samma tandbehandling.

Broschyr för patienter ”Om tandvårdsstöd”

Bild 1

Broschyren beskriver tandvårdsstödens olika delar. Broschyren är kostnadsfri och kan beställas genom att mejla till: tandvardsstod@regiondalarna.se

Nivå 1, STB – Försäkringskassans Särskilda tandvårdsbidrag

Det särskilda tandvårdsbidraget ingår **inte** i Regionens tandvårdsstöd. Det administreras av Försäkringskassan och ingår ändå i detta dokument eftersom det berör en stor grupp människor, nämligen de som har en sådan sjukdom eller funktionsnedsättning som medför **risk för försämrad tandhälsa**.

Särskilt tandvårdsbidrag (STB)

STB innebär att man får 600 kr/halvår att använda till tandläkar- eller tandhygienistundersökning eller till förebyggande behandling hos tandhygienist. STB dras av direkt vid betalning på tandkliniken.

Blanketten - Läkarintyg SOSFS 2012:16 Särskilt tandvårdsbidrag hittar du i Take Care. Patienten ska ta med läkarintyget till tandvårdskliniken.

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och lämna den till patienten.

 Socialstyrelsen		LÄKARINTYG för särskilt tandvårdsbidrag till förebyggande tandvårdsåtgärder enligt 2 kap. 1 a § lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd
1. Personuppgifter		
Efternamn och förnamn		Personnummer

Ingen annan blankett för läkarintyg godkänns för STB.

För psykiatrin kan t.ex. följande alternativ för STB komma i fråga:

Personer med muntorrhet på grund av långvarig läkemedelsbehandling.

Förutom läkarintyg för STB krävs en **salivmätning** för att bedöma om salivflödet är tillräckligt lågt för personen ska betecknas som muntorr.

Läkarintyget uppvisas på tandkliniken och därefter görs en salivmätning. Läkarintyg och resultat av salivprov får **inte vara äldre än tre månader** när den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjas.

Läkarintyget/underlaget **gäller i fyra år** efter att den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjades.

Personer med frätskador på tänderna och anorexia nervosa eller bulimia nervosa. Läkarintyget uppvisas på tandkliniken och får **inte vara äldre än tre månader** när den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjas.

Läkarintyget/underlaget **gäller i fyra år** efter att den första förebyggande tandvårdsåtgärden påbörjades.

Läs mera:

Socialstyrelsens föreskrifter om STB: <http://www.socialstyrelsen.se>

Särskilt tandvårdsbidrag - Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 15/2012

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandeblad/2012-12-37.pdf>

Nivå 2, F-Tandvård

F-tandvård - tandvård till personer med stora behov på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

F-tandvård är avsett för dem som har stora svårigheter att sköta sin munhygien eller att genomgå behandling i tandvården på grund av långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning, såsom t.ex. **personer med svår psykisk funktionsnedsättning**.

Personer med psykiskt funktionshinder kan ha ökad risk för skador på tänder av flera orsaker, där mediciner som ger muntorrhet är en. Om man dessutom har en kognitiv funktionsnedsättning som medför stora problem att planera vardagen, exempelvis svårigheter att komma ihåg och planera tandborstning och tandläkarbesök, följa givna råd samt svårigheter att klara bra kosthållning med regelbundna måltider så kan F-tandvård vara aktuellt.

Sjukdomar som kan leda till sådan funktionsnedsättning kan t.ex. vara:

- Bipolära sjukdomar och depressionssjukdomar
- Generaliserade ångestsyndrom (GAD) samt övriga ångestsjukdomar
- Paranoida sjukdomstillstånd
- Emotionella personlighetsstörningar
- Hjärnskador orsakade av missbruk
- Regionernas praxis är att även funktionsnedsättning pga. **demenssjukdom** kan ge F-tandvårdsstöd under pkt 3.1 på blanketten Läkarityg (SOSFS 2012:17) vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.

Blanketten - Läkarityg (SOSFS 2012:17) vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning

Blanketten Funktionsnedsättning (blå) hittar du i Take Care och på Internet <https://www.regiondalarna.se/plus/vard/tandvard/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och **skicka till Tandvårdsstöd Dalarna**.

		LÄKARINTYG vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning enligt 3 a § tandvårdsförordningen (1998:1338)
1. Personuppgifter		
Efternamn och förnamn		Personnummer

Ingen annan blankett för läkarityg godkänns för F-tandvård.

Det är obligatoriskt att kryssa i hur patientens **identitet** är styrkt och **alla funktionstillstånd** avseende den aktuella diagnosen måste vara bedömda.

En bedömning enligt **ICF (International Classification of Functioning, Disability and Health)** ska göras. Enligt ICF ska **stora svårigheter** tolkas som att funktionen ska vara nedsatt till minst hälften av normal funktion.

Vid **svår psykisk funktionsnedsättning** ska följande funktioner bedömas enl. ICF:

b164

Högre kognitiva funktioner

Specifika psykiska funktioner särskilt relaterade till frontalloberna, inklusive komplext målinriktat beteende såsom beslutsfattande, abstrakt tänkande, planering och utförande av planer, mental flexibilitet och att fatta beslut om vilket beteende som är påkallat under vilka omständigheter, ofta benämnda exekutiva funktioner

Innefattar: funktioner att göra abstraktioner och organisera tankar; tidsplanering, insikt och omdöme; begreppsbildning, kategorisering och kognitiv flexibilitet

Utesluter: minnesfunktioner (b144); tankefunktioner (b160); psykiska språkfunktioner

(b167); kalkyleringsfunktioner (b172)

d2102

Att företa en enstaka uppgift självständigt

Att förbereda, påbörja och ordna tid och rum för en enkel eller sammansatt uppgift och att hantera och utföra uppgiften på egen hand och utan stöd av andra

d2301

Att klara daglig rutin

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att planera och klara dagliga rutiner eller plikter

d240

Att hantera stress och andra psykologiska krav

Att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att klara och kontrollera de psykologiska krav som ställs för att genomföra uppgifter som kräver betydande ansvarstagande och innefattar stress, oro eller kris såsom när man kör ett fordon i stark trafik eller tar hand om många barn

Innefattar: att hantera ansvarstagande; att hantera stress och kris

d5702

Att upprätthålla sin egen hälsa

Att ta hand om sig själv genom att vara medveten om behovet och göra vad som behövs för att se till sin hälsa, genom att uppmärksamma hälsorisker och att förebygga ohälsa såsom att söka professionell hjälp för att se till den egna hälsan; att följa medicinska och andra hälsoråd; att undvika hälsorisker såsom vid fysisk skada, smittosamma sjukdomar, droger och sexuellt överförbara sjukdomar

d179

Att tillämpa kunskap (Ingen ytterligare beskrivning finns angiven)

Ett **blått** tandvårdskort (F-kort) utfärdas av Tandvårdsstöd Dalarna och ska visas upp på tandkliniken. F-kortet har begränsad giltighetstid, vilket anges på kortet. Det berättigar till bastandvård enligt avgift som inom den öppna hälso- och sjukvården och avgiften räknas in i högkostnadsskyddet. Fast protetik och implantatbehandlingar ingår inte.

Läs mera:

Socialstyrelsens Föreskrift Tandvård vid långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning:

<http://www.socialstyrelsen.se>

Socialstyrelsens Meddelandeblad Nr 14/2012:

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/meddelandeblad/2012-12-36.pdf>

Nivå 3, N-Tandvård

Nödvändig tandvård för personer med ett omfattande personligt omvårdnadsbehov

Tandvårdsstöd vid stort behov av personlig omvårdnad pga. sjukdom eller funktionshinder. Personen kan bo i egen bostad med hjälpinsatser eller i särskilt boende/gruppboende.

N-tandvård vid psykisk sjukdom, är avsett bl.a. för personer som:

- har ett varaktigt behov av hjälp- och omvårdnadsinsatser minst 3 ggr/dag eller bor i ett särskilt boende/gruppboende med heldygnsvård
- har en långvarig allvarig psykosjukdom som pågått i mer än 1 år
- har bestående och omfattande social funktionsnedsättning, såsom svår affektiv sjukdom och/eller svår schizofreni (diagnos F20)
- har behov av tandvård, men pga. sin långvariga och allvariga psykotiska sjukdom inte har kapacitet att sköta sin personliga omvårdnad inkl. tandvård.

N-tandvård godkänns **endast** om alla fyra punkterna ovan är uppfyllda.

Läkare eller psykiatrisjuksköterska fyller då i **sidorna 1 och 3** på blanketten "**Beskrivning av omvårdnadsbehov**".

Blanketten Omvårdnadsbehov (gul) hittar du i Take Care och på Internet <https://www.regiondalarna.se/plus/vard/tandvard/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

Fyll i på datorn, skriv ut, signera och skicka till Tandvårdsstöd Dalarna.

 Tandvårdsstöd Dalarna		Version 2019
BESKRIVNING AV OMVÅRDNADSBEHOV för bedömning av möjlighet till särskilt tandvårdsstöd, s.k. N-tandvård		
Blanketten används av medicinsk personal t ex läkare/sjuksköterska/psykiatrisjuksköterska. Den kan även användas av biståndshandläggare, enhetschef eller motsvarande i kommunen, i de fall där det är osäkert om personen uppfyller kraven för tandvårdsstödet N-tandvård.		
Är du läkare, sjuk- eller psykiatrisjuksköterska? Läs i så fall detta först:		
<ul style="list-style-type: none"> • Om personen har beslut om LSS-insats – Fyll INTE i DENNA BLANKETT utan hänvisa till kommunens LSS-handläggare. • Om personen har pågående hemtjänstinsatser - Fyll INTE i DENNA BLANKETT utan hänvisa till kommunens biståndshandläggare eller enhetschef för hemtjänsten. • Om personen bor i ett särskilt boende, dvs. ett boende med personal dygnet runt - Fyll INTE i DENNA BLANKETT utan hänvisa till enhetschefen på boendet. 		
Personuppgifter		
För- och efternamn	Personnummer	
Adress	Telefonnummer	

N-tandvård administreras av Regionens Tandvårdsstöd Dalarna.

Ett **gult** tandvårdskort utfärdas och ska visas upp på tandklinik.

N- kortet har begränsad giltighetstid, vilket anges på kortet och berättigar till nödvändig tandvård enligt avgift som inom den öppna hälso- och sjukvården och avgiften räknas in i högkostnadsskyddet.

Fast protetik och implantatbehandlingar kan ingå efter särskild prövning hos Tandvårdsstöd Dalarna.

Egen begäran om utredning av ev. möjlighet till tandvårdsstöd

På Internet finns formulär för allmänheten, Förfrågan om tandvårdsstöd.

<https://www.regiondalarna.se/plus/vard/tandvard/tandvardsstod/blanketter-och-dokument/>

 Tandvårdsstöd Dalarna	<i>Version 2019</i>
Region Dalarnas särskilda tandvårdsstöd	
Funderar du om du själv eller någon i din närhet kan ha rätt till Region Dalarnas tandvårdsstöd ? Svara på frågorna nedan, så tar vi kontakt med dig och reder ut eventuella möjligheter.	
Skicka formuläret till Tandvårdsstöd Dalarna, Box 712, 791 29 FALUN	

Man fyller i sina uppgifter och skickar formuläret till Tandvårdsstöd Dalarna, som sedan hjälper till att söka bland de olika stöden.

Vid frågor kontakta oss**Tandvårdsstöd Dalarna – Tandvård särskilda patientgrupper**

Postadress: Tandvårdsstöd Dalarna, Box 712, 791 29 FALUN

E-post: tandvardsstod@regiondalarna.se

Verksamhetschef

Ann-Marie Franklin tfn: 010 - 249 42 11

E-post: annmarie.franklin@regiondalarna.se

Handläggare tfn: 010 - 249 42 02

Kerstin Haraldsson

E-post: kerstin.haraldsson@regiondalarna.se

Pernilla Nydahl

E-post: pernilla.nydahl@regiondalarna.se

Bilaga

Landstingsdirektörens verkställighetsbeslut och rutiner för [Läkarintyg för tandvårdsstöd \(LD15/03006\)](#).
